

Asia: VN/27438/2023

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitysluonnos EU:n datasäädöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö ("LVM") on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta ("KKV") lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta EU:n datasäädöksen (2023/2854) täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu LVM:n asettamassa työryhmässä, jossa KKV on ollut mukana. Työryhmätyöskentelyn yhteydessä KKV:lla on ollut mahdollisuus esittää näkemyksiään datasäädöksen kansalliseen täytäntöönpanoon liittyvistä kysymyksistä ja vaikuttaa siten hallituksen esitysluonnoksen sisältöön. KKV:n esittämiä näkemyksiä on jo huomioitu luonnoksessa, eikä sillä ole enää erikseen tarvetta lausua asiasta yksityiskohtaisesti.

KKV katsoo kuitenkin tarpeelliseksi toistaa hallituksen esitysluonnoksessa todetun lisäresurssitarpeensa myös tässä lausunnossa. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään KKV:lle uudeksi tehtäväksi edistää datasäädöksen 37 artiklan 5 kohdan a alakohdan tarkoittamaa kuluttajien datalukutaitoa. Lisäksi hallituksen esityksessä esitetään, että KKV:ssa toimiva kuluttaja-asiamies olisi datasäädöksen 37 artiklan mukainen valvonnasta vastaava toimivaltainen viranomainen datasäädöksen 3 artiklan 2 ja 3 kohtien osalta silloin, kun kyse on elinkeinoharjoittajan ja kuluttajan välisistä tilanteista. Ko. artiklakohtaisissa säädetään sopimuksen tekemistä edeltävistä tiedonantovelvoitteista. (Ehdotettu laki datan hallinnan ja jakamisen valvonnasta 3 §)

Kuten hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, vaikka KKV:n nykyisiin tehtäviin kuuluu edistää ja toteuttaa kuluttajavalistusta ja -kasvatusta, ei uudelle kuluttajien datalukutaidon edistämistehtävälle ole virastossa olemassa olevia resursseja. KKV:lla ei ole tällä hetkellä käytettävissään nimenomaisia kanavia tai tapoja toteuttaa kuluttajat laajasti tavoittavia valistuskampanjoita, joita kuluttajien datalukutaidon edistäminen edellyttäisi, vaikka KKV:ssa tehdäänkin kuluttajaviestintää.

Datalukutaidon edistäminen edellyttäisi esimerkiksi verkkopalveluiden kehittämistä. Datalukutaidon edistäminen vaatisi myös yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan viranomaisten kanssa, joiden tehtäviin kuuluu edistää kokonaisvaltaisemmin digitaalisia lukutaitoja ja niiden osana myös datalukutaitoa. Samoin kuluttaja-asiamiehelle edellä olevan mukaisesti esitettävä tehtävä olisi uusi ja sen toteuttaminen edellyttäisi uutta osaamista. Koska datasäädöksestä tulisi kuluttaja-asiamiehelle pysyvästi lisää valvontatehtäviä, edellyttäisi näiden hoitaminen pysyvää lisäresurssia. (HE-luonnoksen kohta 4.2.1 Taloudelliset vaikutukset, alaotsikko Viranomais-vaikutukset, s. 29)

Jotta KKV ja kuluttaja-asiamies voisivat hoitaa em. tehtäviä asianmukaisesti, on lisäresurssien tarve vähintään yksi henkilötyövuosi. Kuten hallituksen esitys-luonnoksessa todetaan, varsinaisten valvontatehtävien lisäksi viranomaisilla olisi oltava riittävät resurssit myös neuvontaan ja ohjaukseen, jotta datasäädöksen tavoitteet on mahdollista saavuttaa (HE-luonnoksen kohta 4.2.1 Taloudelliset vaikutukset, alaotsikko Vaikutukset valtion talousarvioon, s. 30).

Rentola Tuomas
Kilpailu- ja kuluttajavirasto